

Asia: VÄYLÄ/2156/04.00/2022

Lausuntopyyntö - Valtion väyläverkon investointiohjelma vuosille 2023-2030

Lausuntopyyntö

1. Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja valmisteluperiaatteet?

Tampereen kaupungin näkemyksen mukaan investointiohjelman valmisteluperiaatteet on kuvattu selkeästi ja ymmärrettävästi. Investointisuunnitelman pohjana käytetyt suunnitelmat ovat perusteellisesti ja kattavasti laadittuja. Investointiohjelman laadinnassa tehty suuri ja ansiokas työ, jota voidaan seuraavien suunnitelmien yhteydessä mm. saatujen lausuntojen pohjalta edelleen kehittää.

2. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Investointiohjelman tavoitteisiin vastaamisen sekä perustelujen osalta viittaamme syyskuussa 2021 antamaamme lausuntoon vuosien 2022–2029 investointiohjelmasta.

3. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelman tavoitteisiin vastaamisen sekä perustelujen osalta viittaamme syyskuussa 2021 antamaamme lausuntoon vuosien 2022–2029 investointiohjelmasta.

4. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Investointiohjelma on käytettävissä olevan rahoitustason huomioiden Tampereen kaupungin kannalta hyvin laadittu. Hankearviointia tulisi kuitenkin kehittää siten, että nykyisillä arviointimenetelmillä heikosti esiin nousevat kestävät liikennehankkeet nousisivat paremmin esiin. Myös vaikutuksiltaan ristiriitaisten hankkeiden perusteluja ja esittämistapaa tulisi täsmentää. Hankkeiden epävarmuus tavoitteiden toteutumisessa tulee huomioida ja niiden vaikutus priorisoinnissa tulisi näkyä konkreettisesti.

5. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?

Tampereen kaupunki mielestä yhteistyö Väyläviraston, Traficom ja liikenneministeriön suuntaan on edelleen parantunut. Esimerkiksi Traficomin Analyysiverkosto, joka on liikennejärjestelmäanalyysin kehittämistä tukeva asiantuntijaverkosto, on kokoontunut käsitellen mm. strategisen tilannekuvan

kehittämistarpeita ja liikennejärjestelmäanalyysia. Kuntien osallistumismahdollisuudet ovat lisääntyneen vuoropuhelun myötä parantuneet.

Kuntien katuverkkoon liittyviä liikennemäärien tietoaineistoja on kartoitettu Traficomien toimesta ja käynnistetty mm. MAL-verkoston vetämänä hanke Kilometrit katuverkolla - katuverkon suoritelaskennan ohjeistuksen laatiminen. Tehtävä selvitys on hyvä askel kohti kuntien yhtenäisiä toimintatapoja liikennetiedon keräämiseen ja parantaa merkittävästi koko liikennejärjestelmän tilannekuvan arviointia.

Seudullisessa liikennejärjestelmätyöryhmässä on ollut jo pitkään kattava valtion edustus ja tiedonvälitys molempiin suuntiin on ollut hyvällä tasolla. Lisäksi muita tapaamisia on ollut säännöllisesti ajankohtaisiin suuriin hankkeisiin liittyen.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Tampereen kaupunki on huolissaan kehittämishankkeiden kehyksiin kohdistuvista varsin suurista pienennyksistä vuosien 2023–2025 osalta. Tämä uhkaa siirtää uusien kehittämishankkeiden aloittamista usealla vuodella. Tästä seuraa, että ohjelman vaikutukset toteutuvat myöhemmin kuin on arvioitu eivätkä ne toteudu täysimääräisinä.

Tampereen kaupungin kannalta tärkeimmät ja ensimmäisenä toteutettavat hankkeet ovat 9-tien parantaminen ja Tampereen henkilöratapiha.

Tampereen kaupungin kannalta erityisen tärkeä hanke on valtatie 9 parantaminen välillä Alasjärvi – Käpykangas. Hankkeeseen liittyy merkittävä kaupungin osallistuminen rahoitukseen etenkin eritasoliittymien osalta. Hankkeella on myös suuri merkitys Linnainmaan alueen kehittämiseen ja suunnitteilla olevan idän suunnan raitiotien jatkeen toteuttamiseen. Hankkeeseen kuuluvan Tasanteen eritasoliittymän avulla pystytään varmistamaan moottoritien rinnakkaistienä toimivan Aitolahdentien ja sitä risteävän raitiotien toimivuus, kun liikennettä saadaan siirrettyä moottoritielle. Hankkeen nopeaa toteutusta puoltaa myös tien turvallisuus- ja sujuvuuspuutteet. Hankkeesta tulisi tehdä rahoituspäätös mahdollisimman nopeasti tiesuunnitelman hyväksynnän jälkeen.

Toisena erittäin tärkeänä ja kiireellisenä kehittämishankkeena Tampereen kaupunki haluaa nostaa Tampereen henkilöratapihan rahoituksen varmistamisen ja töiden nopean käynnistämisen. Tampere on henkilöliikenteen keskeisin junanvaihtopaikka Suomessa ja tärkeä TEN-T liikenneverkon solmupiste. Nykyiset viisi matkustajalaituria ovat tiettyinä kellonaikoina erittäin kuormittuneita ja rajoittavat mm. lähijunaliikenteen kehittämistä. Tarve kolmannelle henkilöliikenteen välilaiturille on kiireellinen. Myös katosten ja kulkuyhteyksien kehittäminen sekä raiteiston parantamistyöt tulisi saada nopeasti käyntiin. Hankkeeseen sisältyy myös useita uusittavia siltoja. Tampereen henkilöratapihan toteuttaminen on Tampereen asemakeskushankkeen kannalta välttämätöntä.

Tampereen kaupunki haluaa lisäksi nostaa esiin järjestelyratapihan siirron suunnittelun käynnistämisen. Nykyinen sijainti aiheuttaa haasteita niin ympäröivän maankäytön kehittämisen kuin ratapihan toiminnan laajentamisen suhteen.

MAL-kaupunkiseutuja koskevien kommenttien, mm. yhteisrahoituksen periaatteiden osalta, kuten myös rataverkon ja maantieverkon sekä kaupunkiseutujen hankkeiden osalta viittaamme vuoden 2021 syyskuussa antamaamme lausuntoon.

Tampereen kaupunki haluaa korostaa väyläverkon kehittämisessä EU – tukien (CEF-tuen haku TEN-T liikenneverkolle) haun tärkeyttä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tukien tärkeyttä korostaa vielä väyläverkon investointitasojen leikkaus.

Yleistä:

Tampereen kaupunki kiittää mahdollisuudesta saada lausua tästä liikenneverkon kehittämisen kannalta erittäin merkittävästä suunnitelmasta. Tampereen kaupunki pitää suunnitelmaa onnistuneena ja siinä on laaja kokonaisuus huomioon ottaen onnistuttu hyvin tunnistamaan Tampereen kaupunkiseudun lähiaikojen keskeiset hankkeet. Näitä ovat erityisesti henkilöratapihan kehittäminen, Helsinki – Tampere radan peruskorjaushanke, lähijunaliikenteen kehittämisselvitys ja siihen liittyvät raideosuuksien kehittämistarpeet, Tampereen ratikan kehittäminen, vt 9 Alasjärvi-Käpykangas tieosuuden parantaminen, vt 12 ja kt 65 eritasoliittymän (Vaitinaro) rakentaminen sekä pitemmällä ajanjaksolla edistettävät rata- ja maantieverkon hankkeet. Tampereen kaupunki viittaa lausunnon sisällön yksityiskohtien osalta pitkälti syyskuussa 2021 antamaansa lausuntoon vuosien 2022–2029 investointiohjelmasta.

Tampereen kaupunki korostaa edelleen, että investointiohjelman ja siihen kytköksissä olevien MAL-sopimusten tulee myös mahdollistaa enemmän kestävää liikennettä ja yhdyskuntarakennetta tukevia ratkaisuja, kuten esimerkiksi lähijunaliikenteen seisakeratkaisuja sekä kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamista.

Kekäläinen Arja

Tampereen kaupunki - Tampereen kaupunginhallitus 2.5.2022 § 185